

Arie Luyendyk junior

‘Racen houdt me UIT DE PROBLEMEN’

Als ‘zoon van’ stond Arie Luyendyk junior (32) altijd in de schaduw van zijn racende vader. Inmiddels zijn de rollen omgedraaid, maar dat heeft de import-Amerikaan met Brabantse roots niet aan zijn status als autocoureur te danken.

Het is oudejaarsdag 2010. Arie Luyendyk junior viert de jaarwisseling voor de verandering een keer in geboorteplaats Den Bosch. Drie Amerikaanse vrienden zijn bij hem over de vloer. Als goed gastheer duikt hij 's avonds nog even de stad in om wat te eten te halen. Luyendyk komt, als import-Amerikaan, tot de ontdekking dat alle winkels dicht zijn. “In Amerika is alles altijd open,” vertelt hij. “Om drie uur 's nachts kan ik een cheeseburger halen. Alles is gericht op de klant. In Nederland kon ik niets halen, fuck man. Mijn gasten konden al het bier drinken dat ze wilden, maar er was niets te eten.”

Korte broek, zonnebril, slippers; met het zweet op z'n voorhoofd begroet Arie Luyendyk junior met zijn trouwe viervoeter Bastian het Nederlandse bezoek. Het is bloedheet in Scottsdale, een voorstad van Phoenix in de zuidwestelijke staat Arizona. Palmbomen, cactussen en een brandende zon vormen het decor. De thermometer passeert de veertig graden. In zijn fraaie, witte hoekwoning draait de airco overuren. Aan de keukentafel doet de zoon van Arie Luyendyk senior zijn verhaal.

Pa Luyendyk is de Johan Cruijff onder de autocoueurs. Hij vergaarde in 1990 en 1997 wereldfaam met het winnen van de India-

napolis ‘Indy 500’, de belangrijkste autorace van het jaar in Amerika. Nog altijd bezit hij de nodige baanrecords. Voor een nakomeling van een befaamd topsporter valt het niet altijd mee aan de hooggespannen verwachtingen te voldoen. De buitenwereld kijkt altijd kritisch mee. Voetballer Jordi Cruijff en Axel Merckx, zoon van de legendarische Belgische wielrenner Eddy, kunnen daarover meepraten. Ook Luyendyk is bekend met dat fenomeen. “Er is een Engelse uitdrukking: *I have really big shoes to fill*. Mijn vader wilde eerst niet dat ik ging racen, maar mijn opa was helemaal racegek. Hij zorgde ervoor dat ik ging racen op Zandvoort. Mijn vader wist daar niets van. Na één testdag was ik helemaal verslaafd. Vanaf dat moment wilde ik racen. Toen mijn vader zag hoeveel ik ervan hield, was hij heel ondersteunend. Hij weet hoe moeilijk het is succesvol te zijn. Je verliest meer dan je wint. Sponsors vinden, geld verdienen en aan de top blijven, is moeilijk. De Indy 500 wordt al bijna honderd jaar gereden. Er zijn maar achthonderd coureurs die daar ooit aan hebben meegedaan. Het is sowieso al heel lastig om eraan mee te doen. De racewereld is hard. Dat was de grote twijfel van mijn vader.”

Je draagt ook nog eens zijn achternaam. Is dat een voor- of een nadeel?

“Het is een voordeel om sponsors te vinden, maar het is ook zeker een nadeel. Want ik moet net zo goed zijn als mijn vader, of beter, om op te vallen. Of ze denken dat je altijd in een heel snelle auto zit en over het beste budget beschikt. Maar dat is niet waar. Ik heb veel races gereden met een auto die niet de beste was, omdat we geen sponsors hadden.”

Het Amerikaanse leven bevalt Luyendyk goed. Amper twee jaar jong emigreerde hij met zijn ouders naar de Verenigde Staten. Eerst naar de noordelijke staat Wisconsin, in 1990 volgde de verhuizing naar Arizona. “In de zomervakantie gingen we altijd terug naar Nederland. Van mei tot augustus. Daarna ging ik hier terug naar school. Het was leuk twee omgevingen te hebben. Voor mij was dat normaal. Ik kende geen andere levensstijl. Toen ik klein was, ging ik mee naar alle Indy Car-races van mijn vader, overal in Amerika. Ik was de oudste van vier kinderen en maakte op jonge leeftijd al veel mee. Dat was gaaf. Het voelde alsof ik veel sneller opgroeide dan leeftijdsgenoten. Ik was altijd omgeven door volwassenen en groeide op de racebaan op. Daardoor wilde ik ook meteen coureur zijn.

Op mijn veertiende zat ik al in een race-auto. Ik voel me heel oud en wijs, maar ben pas 32. De helft van die leeftijd heb ik jaarlijks geracet. Racen is een constante factor in mijn leven.”

Dus je groeide niet op straat op tussen de spelende kinderen?

“Toch wel, maar ik voelde me altijd ouder dan de kinderen om mij heen. Ik kreeg een Nederlandse opvoeding. Op tijd thuis zijn, zes uur eten en ik zat op een openbare school. Ik liep voor op mijn leeftijdsgenoten en deed wat ik wilde: racen. De rest was dat nog aan het ontdekken. Het was niet zwaar, maar gewoon anders. Ik maakte veel meer mee dan leeftijdsgenoten, want ik racete over de hele wereld en heb veel gezien. Europa, Afrika, China, Australië, Nieuw-Zeeland, Maleisië; ik ben een bevoorrecht mens. Goede schoolcijfers haalde ik niet, maar ik had wel meer levenservaring dan mijn schoolvrienden.

Ik had niet zoiets van: ik doe mee om te gaan trouwen, maar het ging erg goed. Soms ontmoet je iemand waarmee je een directe klik hebt. We reisden de hele wereld over. Het was een gave ervaring, maar je mag met bijna niemand contact hebben.” Luyendyk verloor weliswaar in de finale, maar de impact was enorm. “Acht miljoen Amerikanen keken. *It blew me away*. Ik had tweeduizend volgers op Twitter. Na elke aflevering kreeg ik er tienduizend bij. De meesten waren geen racefan, maar nu wel.” *Heb je nu een ander imago?*

“Nee. Maar de situatie is wel heel anders. Vroeger, op de racebaan, vroegen ze altijd: waar is je vader? Nu komen er meisjes naar hem toe die om Arie junior vragen. Dat is wel lachen, de rollen zijn omgedraaid. Hij vindt het heel grappig. Als we een handtekeningensessie hebben, lopen ze hem vaak voorbij. Dat is best opmerkelijk, want al die jaren stond ik vooral in zijn schaduw.”

‘Ik kan niet de roekeloze playboy uithangen. HET RACEN BEPAALT M’N LEVEN’

Zij haalden hun ervaring uit een boek.” Door een speling van het lot slaagde Luyendyk er uiteindelijk in zijn vader qua bekendheid te overtreffen, maar niet door zijn raceprestaties. Deelname aan de Amerikaanse realityshow *The Bachelorette*, vorig jaar zomer, veranderde zijn leven. Een wekelijks tv-programma, waarbij een groep vrijgezellen strijdt om de hand van één vrouw. In Amerika zeer populair, te vergelijken met shows als *The Voice of Holland* en *Boer Zoekt Vrouw* in Nederland, met miljoenen kijkers per aflevering. In seizoen acht reikte Luyendyk tot de finale. Tien weken was hij ervoor op stap. “Mijn ex-vriendin die producer van de show was, belde me en zei: ‘Er is een autocoureur die gaat meedoen en jij kent hem. Denk jij dat hij klaar is om te trouwen?’ Ik dacht van niet, lachte en zei: ‘Ik ben single. Misschien moet ik het proberen.’ Ze belde later terug en zei: ‘Je vertrekt binnen drie dagen.’ Ik pakte mijn koffers en vertrok naar North Carolina.

De consequenties van zijn bekendheid merkte hij ook op straat. “Meisjes rennen achter me aan, dat is grappig. Als ik uit eten ga, proberen mensen een foto te maken. Ik dacht dat het zou stoppen, maar dat is niet het geval. En tijdens het uitgaan bieden onbekende meisjes mij drankjes aan. Dat gebeurde daarvoor niet. Het belangrijkste is dat de fans van de show nu racefans zijn geworden. Dat was mijn doel: om via dat programma mijn passie voor racen te tonen. Het voordeel is dat sponsors erkennen dat het een populaire show is. Ze willen graag aan boord komen.”

Is er een keerzijde, zoals de roddelpers?

“Ja, dat is weleens lastig. Zij schrijven het liefst alleen over de slechte dingen of hebben de neiging heel erg te overdrijven. Over mij schreven ze: hij gaat drinken en feesten met meisjes. Hij kan niet verloofd zijn, hij kan zich niet *settelen*. Of ze schrijven dat de producer en ik – waarmee ik ooit een date had – een plan hadden. De tabloids proberen een verhaal te maken over zaken

die ik op Twitter of Facebook plaats. Daarmee moet ik oppassen. Als ik met iemand uitga en ik maak daar een foto van, dan maken zij daar een verhaal van. Ik kan niet de roekeloze playboy uithangen. Het racen bepaalt mijn leven en houdt me uit de problemen. Dat is goed.”

Ronkende motoren, gillende meiden, het vele reizen; Luyendyk houdt er een hectisch bestaan op na. Maar thuis in Scottsdale kan hij z’n voet letterlijk en figuurlijk even van het gaspedaal halen. De Brabander heeft zijn familie in de buurt. Vader Arie en moeder Mieke wonen op een kwartiertje rijden, zusje Maida en tweelingbroers Luca en Alec niet veel verder. “Met mijn ouders ben ik heel close, vooral met mijn vader. Het racen is *our common ground*. Hij weet hoe ik me voel zonder dat ik iets zeg. Eén blik is voldoende. Het is heel moeilijk in onze sport succesvol te zijn. Je kunt een heel goed team hebben en veel geld verdienen, maar het jaar erop kun je een sponsor verliezen of huren ze een andere coureur. Er zijn veel *ups en downs*. Niemand begrijpt dat beter dan mijn vader. Daardoor hebben we een speciale band.” Luyendyk mag z’n vader qua bekendheid dan hebben afgetroefd door zijn deelname aan *The Bachelorette*, dat wil niet zeggen dat hij zijn ambities in het racen laat varen. Maar de weg naar de top bevat de nodige hobbels. Luyendyk reed weliswaar op zestienjarige leeftijd als testcoureur in het nationale A1 GP-team van Jeroen Bleekemolen, succesvol zijn in Amerika is andere koek.

In tegenstelling tot zijn vader deed hij slechts één keer mee aan de prestigieuze Indy 500, qua impact vergelijkbaar met de tennisfinale op Wimbledon of de eindstrijd van de Champions League. “Veertien miljoen tv-kijkers, bijna 400.000 mensen op het circuit; het is een onbeschrijflijk groot evenement met de beste coureurs.” Een hoge notering zat er voor Luyendyk niet in. “Ik werd 28ste van de 33. We hadden een budget van 300.000 dollar en dat is heel weinig. Ik had niet de auto en motor om heel snel te gaan en competitief te zijn.” Het jaar erop zocht hij revanche, maar een gebrek aan financiële middelen verhinder-

Links: Arie Luyendyk senior na het winnen van de Indy 500 op 27 mei 1990, samen met zijn vrouw Mieke.

Boven: Scene uit een van de laatste afleveringen van *The Bachelorette*, waarin vrijgezel Emily een keuze moest maken tussen de twee finalisten, Arie en Jef. Een hartverscheurende finale, want Emily was verliefd op beide heren. Ze koos uiteindelijk voor Jef.

Onder: Arie junior met zijn hond Bastian op de stoep voor zijn huis in het zonnige Scottsdale, Arizona.

de dat. Geld is, net als talent, de toegangspoort tot succes. “Voor een seizoen IndyCar heb je acht miljoen dollar nodig voor zestien races. De Indy 500 is één miljoen dollar. Dat is dus voor één race. De Amerikaanse economie was de laatste jaren niet best. Sponsors vinden was moeilijk. Nu gaat het steeds beter. Volgend jaar denk ik dat we genoeg sponsors hebben voor de Indy 500. Je moet dus niet alleen goed racen, maar ook een goede zakenman zijn. Als je in de raceauto zit, dan is het pas relaxed. Dan heb je het gevoel van: eindelijk.”

Het leven als topcoureur is zwaar en onzeker. Vandaar dat Luyendyk zijn geluk ook beproeft in minder bekende racecompetities. Zo begon hij dit jaar met het nieuwe *Stadium Super Trucks*. “Ik rijd dan in de modder met kleine trucks, zo groot als een Mercedes. Ze wegen een kleine 700 kilo en hebben 600 pk. Het grootste gat waar je overheen moet springen is vijftien meter en sommige sprongen zijn vijf of zes meter hoog. Het is gaaf en heel intensief. Win je een race dan krijg je 40.000 dollar, de kampioen krijgt een half miljoen. Er zijn twee races per maand en die zijn meestal in de *middle of nowhere*.” Het zogeheten *offroadracing* bevalt Luyendyk. “Ik heb niet het budget om het hele seizoen Indy te doen. In *offroadracing* kan ik een lan-

ge carrière hebben. Het is ook heel wat anders. Mijn vader heeft dat nooit gedaan, dus er is geen vergelijking. Hij gaat mee naar elke race en geeft me goed advies. Daarom ben ik de coureur geworden die ik vandaag de dag ben. Mijn moeder ziet me het liefst in een normale job. Het is voor haar best stressvol, maar *offroadtrucks* vindt ze geweldig. Het is snel en gevaarlijk, maar je kunt niet echt doodgaan in de stadions. Met IndyCar wel. Het gaat haar vooral om de veiligheid.”

Kun je ervan leven?

“Vergeleken met sommige coureurs verdien ik niet echt heel veel. Maar ik verdien liever amper geld met racen dan dat ik veel geld verdien en niet van mijn baan hou. Er is kans op veel geld en ik doe waarvan ik hou. *I am a lucky guy*. In een perfecte wereld rijd ik volgend jaar in de Indy en TORC, een nieuwe racecompetitie waaraan ik wil meedoen. Het wordt een cruciaal jaar. Daarnaast wil ik programma’s presenteren, het liefst over racing. Vind ik cool. Het is een manier om betrokken te blijven zonder dat ik zelf rijd. Ik hoop ooit een soort *Top Gear* te presenteren. Daar heb ik zeker interesse in. En hopelijk krijg ik ook een vriendin, zodat ik op een dag een gezin kan stichten. Als je altijd weg bent, is dat lastig. Een paar jaar geleden had ik een vriendin met kinderen. Toen leefden we als een

soort familie. Veel van mijn vrienden zijn getrouwd. Op sommige punten wil ik meer rust. Je kunt én racen én een goed familieleven hebben. Mijn ouders hadden dat ook. Maar een toekomstige vrouw moet mijn manier van leven wel accepteren. Dat is het moeilijke. Je moet een heel speciaal meisje vinden die accepteert dat je veel weg bent. Ik houd van onafhankelijke vrouwen met hun eigen carrière, maar die zijn moeilijk te vinden.”

Ben je weleens eenzaam?

“Als racer kun je eenzaam zijn, zeker als je overal ter wereld rijdt. Soms heb ik een megamooie kamer in een gave stad en dan denk ik: nu zit ik hier in m’n eentje. Het zou leuk zijn als er een leuke vrouw bij was om deze herinnering te delen. Gelukkig gaat mijn vader bijna altijd mee.” Luyendyk voelt zich thuis in Amerika. Een terugkeer naar Nederland staat vooralsnog niet op zijn wensenlijstje. “Als ik een kans krijg in Europa te racen, ga ik in Nederland wonen. Maar ik ben 32 jaar, woon bijna mijn hele leven hier. Als ik een keuze moet maken, kies ik waarschijnlijk voor Amerika. Alles is hier *convenient*. Mijn vrienden wonen hier, het weer is bijna altijd goed. Ik ben gewend geraakt aan deze levensstijl. Ik voel me meer Amerikaan dan Nederlander. Amerika is mijn thuis.”